

Plenum

Tisdag 8.2.2022 kl. 13.59—17.53

7. Regeringens proposition till riksdagen om en tilläggsbudget för 2022

Regeringens proposition RP 2/2022 rd

Remissdebatt

Andre vice talman Juho Eerola: Ärende 7 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till finansutskottet.

För remissdebatten reserveras högst 60 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Debatt, minister Saarikko.

Debatt

16.33 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Taloutta sivuttiin useaan otteeseen, ja koronaakin, tässä valtiopäivät avanneessa keskustelussa, ja nyt tarkemmin sitten lisätalousarvion muodossa asiaa lisää.

Kolmas pandemiavuosi on alkanut, ja tilannekuva on ollut liiankin tuttu. Kasvaneesta epävarmuudesta näyttää tulleen pysyvämpi ilmiö. Vaikka taloudessa monilla mittareilla meneekin hyvin, tuotantopanosten saatavuusongelmat ja täällä esiin noussut energian hinta ja myös inflaation nousu ruokkivat epävarmuutta, ja toisaalta myös epävarmuus ruokkii niitä. Pandemian arvaamattomuuden lisäksi jännitteitä on syntynyt myös ulkopoliittikaan.

Olen useampaan kertaan tässä salissa todennut, että toivottavasti tämä olisi viimeinen koronalisätalousarvio, ja toistan sen vielä kerran: toivottavasti tämä on viimeinen koronalisätalousarvio, jonka rajoitustoimien vuoksi joudumme tekemään. Tällä hetkellä kai rohkenee sanoa, että tilanne näyttää hyvältä. Rokotukset suojaavat tehokkaasti vakavalta tautimuodolta. Mutta samalla totean: kaikkeen täytyy varautua.

Arvoisa puhemies! Vuoden ensimmäinen lisätalousarvio 2022 vastaa itse asiassa kahteen akuuttiin tarpeeseen: ensinnäkin koronavirustilanteesta aiheutuviin suoriin ja välttämättömiin tukitoimiin, niiden rahoitukseen, ja toisekseen se turvaa hyvinvointialueiden käynnistämisen valmistelun, johon pääministerikin viittasi jo puheensa alussa. Määrärahojen lisäys vuoden 22 ensimmäisessä lisätalousarvioesityksessä on yhteensä reilu puoli miljardia, 547 miljoonaa. Valtion nettolainanoton tarve kasvaa vastaavalla summalla. Lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan sulkemiskorvaukseen ja yritysten kustannustuen kuutoskierroksen toteuttamiseen yhteensä 200 miljoonan määrärahalisäystä. Sulkemiskorvauksella on, nimensä mukaisesti, tarkoitus korvata kustannuksia yrityksille, joilta on tiloja suljettu lain ja viranomaispäätöksen nojalla. Kustannustuesta puolestaan korvataan niiden yritysten kustannuksia, joihin kohdistuu rajoitustoimenpiteitä joko suoraan tai asiakkaiden kautta.

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotetaan noin 28 miljoonan euron lisämäärärahaa kulttuuri- ja taidelaitoksille sekä kulttuurialan yhteisöille maksettaviin korona-avustuksiin. Myöntämisessä otetaan huomioon tietenkin se, miten rajoitustoimet ja niiden kesto on kohdistunut eri toimijoihin ja miten se on vaikuttanut niiden toimintaan. Vastaavalla tavalla opetus- ja kulttuuriministeriön Taiteen edistämiskeskukselle ehdotetaan noin 34 miljoonan euron lisämäärärahaa taiteen ja kulttuurialan yksiköille, yksityisyrityksille ja toiminnille niin ikään koronavirustilanteen vaikutusten vähentämiseen ottaen huomioon ajanjakso, jolloin rajoitustoimet ovat rajoittaneet toimen harjoittamista.

Lisäksi liikunnan ja urheilun tapahtumien tukemiseen ja ylimpien urheilusarjojen toimintojen turvaamiseen ehdotetaan 5,5 miljoonan lisämäärärahaa.

Lisäksi — lista jatkuu koronaan liittyvistä suorista vaikutuksista — työttömyysetuuden maksamiseen myös omavastuujalta ja yrittäjien työmarkkinatukioikeuden jatkamiseen tämän vuoden alusta helmikuun loppuun ehdotetaan lisättäväksi määrärahaa noin 30 miljoonaa.

Rajoitustoimien johdosta välttämättömien koronatuukien kohdentaminen on pyritty toteuttamaan tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin rajoitustoimista aiheutuneeseen tukitarpeeseen.

Arvoisa puhemies! Toinen kokonaisuus esityksessä liittyi tähän sote-uudistukseen, hyvinvointialueiden käynnistykseen ja välttämättömään rahoitukseen. Ict-muutoskustannuksiin ja muihin hyvinvointialueiden valmisteluihin ja valtuustoryhmien toiminnan tukemiseen esitetään yhteensä 155,7:ää miljoonaa. Tärkeää on kuitenkin huomata, että osin kyse on vuodelle 23 varatun ict-muutoskustannuksen rahoituksen aikaistamisesta, siis rahasta, joka oli varattu vuodelle 23, joka siirretään käyttöön nyt vuotta aikaisemmin alueiden tarpeisiin nojaten. Tällä rahoitusratkaisulla turvataan hyvinvointialueiden käynnistämisen suunnitelmallinen valmistelu ja turvallinen järjestämisvastuun siirto vuoden 23 alussa ottaen erityisesti huomioon ne alueet, vaikkapa esimerkiksi Uusimaa, joilla valmistelu on ymmärrettävästi monilta osin vielä alkuvaiheessa.

Lisäksi nostan esiin, että tässä samassa yhteydessä lisätalousarviossa, toisin kuin äskeisestä keskustelusta olisi voinut päätellä, aivan tuoreeltaan kohdistetaan tukea maatalouden äkilliseen kannattavuus- ja maksuvalmiuskriisitilanteeseen. Maatalouden kehittämisrahaan siirretään kahdeksan lisämiljoonaa uusien valtioneuvosten takausvastuiden arvioidun lisääntymisen vuoksi.

Siis tässä nämä, arvoisa puhemies, varsinaiset asiakohdat: ict-rahoitus sote-, hyvinvointialueille, maatalouden kannattavuus ja kaikkein isoimpana tietenkin tuo varsinainen lisätalousarvion taustasyys, korona. Voi kai sanoa näin, että hallitus jatkaa vuoden 22 ensimmäisessä lisätalousarviossa valitsemaansa kriisiajan talouspoliittista linjaa suhteessa koronaan. Valtio ottaa vastattavakseen suuren osan kriisin aiheuttamasta taloudellisesta iskusta. Se on linja, joka on saanut laajalti kiitosta myös virallisilta arviointitahoilta. Konkursiaalioilta on vältytty, yrittäjyyttä on tuettu, ja tämä kaikki on mahdollistanut osaltaan sen, että työllisyys on nopeasti palannut hyvälle uralle.

On myös niin, että pandemian akuuteimman vaiheen jälkeen täytyy kuitenkin siirtyä kohti normaalia. Käytännössä se tarkoittaa palaamista niiden samojen ongelmien pariin, jotka ovat olleet tiedossa jo pitkän aikaa. Heikko tuottavuuskehitys ja väestön ikääntyminen ennustavat Suomen taloudelle paluuta ykkösellä alkaviin kasvulukuihin ensi vuodesta alkaen. Kun tätä kaikkea vielä kuoruttaa moninainen epävarmuus, tilanne ei ole mitenkään helppo. Me emme voi tyytyä kehitykseen, joka meille on ennustettu. Me tarvitsemme

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

talouskasvua, joka on vahvaa ja pitkäjänteistä mutta myös ympäristön kannalta kestävä. Kasvu on myös keskeinen keino huolehtia julkisen talouden kestävydestä. Tästä kerron esimerkin: Kun talouskasvu olisi tuleville vuosille 2,2 prosentin luokkaa, ja se tarkoittaisi työllisyysasteen kipuamista 78 prosenttiin, näillä toimilla julkinen talous tasapainottuisi. Emme tarvitsisi näillä luvuilla leikkauksia.

Arvoisa puhemies! Hallitus arvioi parhaillaan talouskasvun edellytyksiä parantavia toimia, joista päätöksiä voitaisiin tehdä vielä tällä hallituskaudella. Ne ovat välttämättömiä, jotta hyvinvointimme rahoituspohja voidaan tulevina vuosina ja vuosikymmeninä turvata. Talouskasvun edellytysten vahvistaminen on osa näkymää siitä, miten voimme pärjätä tulevissa kriiseissä. Reagointikykyä, puskuria ja turvaa tarvitaan varmasti myös jatkossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen.

16.40 **Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Suuri kiitos ministeri Saarikolle lisätalousarvioesittelystä. Alkaa kolmas koronavuosi, ja taudin hoitaminen on aiheuttanut valtiolle runsaasti ylimääräisiä kuluja. Määrärahojen lisäys on reilu 500 miljoonaa euroa. Tässä on tärkeää, että myös turvataan hyvinvointialueiden käynnistämisen valmistelu. Meidän tulee varmistaa, että hyvinvointialueilla ollaan valmiita ensi vuoden alusta, jotta tämä historiallinen ja tärkeä uudistus pääsee käyntiin.

On oikein, että valtio on tukenut ja tukee yrityksiä koronan yli. Toivomme kaikki, että enempiin rajoitustoimiin ei ole tarvetta. Kuten ministeri Saarikko totesi, tulee siirtyä kohti normaalia, tulee tukea talouskasvua, ettei jouduta leikkausten teille.

Arvoisa puhemies! Edellisessä keskustelussa kannettiin huolta maatalouden akuutista hädästä. Lisätalousarviossa puututaan tähän maatalouden äkillisesti heikentyneeseen tilanteeseen. Maatilatalouden kehittämisrahastoon ehdotetaan siirrettäväksi 8 miljoonan euron määräraha. Tämä raha ei mene suoraan tuottajille, vaan valtio varautuu rahalla uusien maksuvalmiuslainojen takaamiseen. Suomalainen ruoka on puhdasta ja ilmastoystävällistä. Kustannusten noustessa ahdinko on kuitenkin noussut niin suureksi, että monet tilat tulevat menemään konkurssiin, jos tuottajahintoihin ei tule selkeitä parannuksia.

Tuottajien oikeustajua koettelee se, että suuret kauppaketjut tekevät ennätystuloksia. Ministeri Leppä onkin vaatinut poikkeuksellisen suuria voittoja tekeviä vähittäiskauppa- ketjuja kantamaan oman vastuunsa ruoan tuottajille maksettavasta reilusta korvauksesta, joka ottaisi paremmin huomioon tuottajien kasvaneet kustannukset. Mikäli kauppa ei itse tee toimiaan, ministeri Lepän mukaan tuottajien tilannetta voidaan parantaa myös lainsäädännöllä. Näin on syytä toimia. Viljelijät ruokkivat meistä jokaisen, eivät vähiten kriisien aikana. Nyt tarvitaan monenlaisia yhteisiä toimia, ja tämä on nyt yksi niistä. Kiitos hallitukselle siitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Könttä.

16.43 **Joonas Könttä kesk:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! ”Toivottavasti tämä on viimeinen koronalisätalousarvio”, totesi valtiovarainministeri, ja olen täysin samaa mieltä valtiovarainministerin kanssa. Tähän toiveeseen on helppo yhtyä. Lisätalousarviossa esitetyt tuet kulttuuriin, liikuntaan ja urheiluun ovat erittäin tarpeellisia, ja erityisen huolestunut olen niin sanotusta liikkumattomuusvelasta, siis niistä ikäpolvista, lapsista ja nuorista, jotka koronan aikana eivät ole päässeet liikkumaan, eivät ole oppineet liikunnallista elämän-

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

tapaa, päässeet harrastamaan ja kokeilemaan. Kysymys kuuluu, kuinka he pääsevät mukaan liikunnalliseen elämäntapaan, on se sitten harrastus tai huippu-urheilu. Tämä on iso kysymys myös kansantaloudellisesti, kun mietimme, minkälaisen hintalapun liikkumattomuus yhteiskunnalle aiheuttaa. Ja tähän ikään kuin liikkumattomuusvelkaan tulee kiinnittää huomiota, niin että seuroilla on riittävästi mahdollisuuksia aktivoida uudelleen ne lukuisat harrastajat ja liikkujat, jotka ovat olleet nyt liikkumatta, ja ne, jotka eivät ole tottuneet liikkumaan.

Toinen erittäin tarpeellinen, hyvä huomio on sulkemiskorvaus ja kustannustuki 6. Toivotaan valtiovarainministerin kanssa varmaan samaa, että myös kustannustuki olisi viimeinen siinä mielessä, että koronan takia ei jouduttaisi enää tämänkaltaisiin toimenpiteisiin liikkumaan. Meillä ovat yritykset ja yrittäjät kokeneet paikoin tilanteen kohtuuttomaksi, ja jälkikäteen on syytä myös valtioneuvoston arvioida, olivatko kaikki rajoitukset oikeudenmukaisia, ymmärrettäviä ja kohtuullisia. Paljon on minusta aivan aiheesta näitä rajoituksia myös kritisoitu. On isossa kuvassa tehty hyvää politiikkaa koronan suhteen tässä maassa, mutta kun tämä korona pitkittyi varmasti siitä, mitä me jokainen luulimme, myös epäoikeudenmukaisia tilanteita on tullut vastaan.

Kolmas huomio vielä maataloudesta ja maatalouden kriisistä: Jo aiemmin edustaja Kinusen mainitsema 8 miljoonan euron lisä kehittämisrahastoon on tärkeä, mutta sen lisäksi lähettäisin terveisiä valtioneuvostolle: voitaisiinko pohtia eräänlaista kotimaista reilun kaupan mallia, kotimaista fairtrade-mallia, jossa tuottajalle taattaisiin tietty osuus omasta panoksesta ruoantuotannossa. Teollisuus, kaupan ala ottavat kyllä oman osuutensa, mutta se, joka tekee eniten, saa vähiten, ja tähän mielestäni täytyy saada vastauksia. Tämä on puhtaan kotimaisen ruoan kysymys, tämä on huoltovarmuuskysymys, ja tämä on myös työ- ja elinvoimakysymys. Ei voi olla niin, että aina se on tuottaja, jonka selkänahasta nämä voitot kääritään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hopsu.

16.46 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Lähes kaksi vuotta Suomea koetellut koronapandemia on ravistellut suomalaista yhteiskuntaa. Erityisesti kulttuuriala on ollut yksi korona-ajan suurin kärsijä. Kun toimintaa on pakotettu kiinni, ei esimerkiksi esittävää taidetta ei ole voinut millään innovatiivisuudellakaan pitää näin pitkään voimissaan. Taiteentekijät ovat pettyneitä ja uupuneita — yleisö toivottavasti kuitenkin innokas palaamaan ja odottava. Minä ainakin olen.

Lisätalousarviolla vastataankin koronavirustilanteesta aiheutuviin suoriin ja välttämättömiin tarpeisiin. Korona koettelee edelleen valtavaa määrää suomalaisia, ja on tärkeää, että hallitus kykenee tukemaan ihmisiä, yrityksiä ja instituutioita myös taloudellisesti. Kulttuurin toimijoille tukea tulee nyt yhteensä yli 60 miljoonaa. Tuki jakaantuu niin, että 28,2 miljoonaa euroa osoitetaan kulttuuri- ja taidelaitoksille sekä kulttuurialan yhteisöille maksettaviin korona-avustuksiin. Lisäksi Taiteen edistämiskeskukselle esitetään 34,3 miljoonaa euroa taiteen ja kulttuurialan yksilöille ja yhteisöille tautitilanteen vaikutuksen vähentämiseen. Lisäksi liikuntaa ja urheilua tuetaan 5,5 miljoonalla, jolla pyritään liikunnan ja urheilun tapahtumien tukemiseen sekä ylimpien sarjojen toiminnan turvaamiseen.

Arvoisa puhemies! Koronapandemia tuskin jää viimeiseksi pandemiaksi. Tämän takia vihreille oli tärkeää varmistaa, että jatkossa käytössä olisi parempia tapoja auttaa kulttuuri- ja taidealan ammattilaisia, myös freelancereita ja epätyypillisissä työsuhteissa toimivia.

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

Tästä saatiin kirjaus, seuraavanlainen: ”Mahdollisia tulevaisuuden poikkeustilanteita varten selvitetään, miten olisi mahdollista toteuttaa kulttuurialan ammattilaisten tulonmenetyksiä kompensoiva tulonsiirtomallinen tukijärjestelmä.”

Pandemia on myös laajemmin nostanut esille sosiaaliturvajärjestelmän puutteita. Onkin perusteltua keskustella vakavasti koko sosiaaliturvamallin uudistamisesta. Perustulo on ollut vihreiden jo pitkään tarjoama ratkaisu muun muassa freelancereiden ja epätyypillistä työtä tekevien työntöön ja sosiaaliturvan saamisesta sujuvaksi. Mikä olisi parempi aika kuin nyt ottaa tämä käyttöön alan ja sen tekijöiden elpymiseksi?

Nopea keino, joka auttaisi jo vähän, olisi tekijänoikeuskorvauksien työttömyyskorvausta leikkaavan vaikutuksen poisto. Myös muita keinoja edistää kulttuurialan elpymistä on. Tekijänoikeusdirektiivin vieminen lainsäädäntöön tulee hoitaa tekijöiden oikeuksista huolehtien, ja esimerkiksi e-lainauskorvaukset tarvittaisiin hetimiten — äänikirjojen käyttö kasvaa koko ajan.

Arvoisa puhemies! Kulttuurin ja luovien alojen kestävämpi rahoitus linkittyy myös vahvasti Veikkauksen edunsaajien rahoituksen tulevaisuuteen. Tätä rahoitusta on käsitelty usean kuukauden ajan parlamentaarisessa ryhmässä, jossa saimme viime viikolla sovun kaikkien ryhmien kesken, ja tänään siitä on laajemminkin tiedotettu. Rahoitustasoon ei tule radikaaleja leikkauksia vuoteen 26 mennessä. Vuoden 23 osalta tämän hallituksen tulee kuitenkin pitää kiinni hallitusohjelmasta ja taata, että kulttuuri- ja nuorisosektorille kompensoidaan veikkausrahoituksen vähenemä.

Arvoisa puhemies! Hetki sitten valitsimme uusille hyvinvointialueille ensimmäiset aluevaltuustot, jotka tulevat kantamaan vastuuta sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen käyttöönottovaiheesta. Viimeiset pari kuukautta olemme kuitenkin kuulleet hälyttäviä viestejä useilta hyvinvointialueilta. Valmisteluun allokoitu rahoitus ei ole ollut riittämässä kriittisten lakisäätöiden ict-muutosten toteuttamiseen. Niillä alueilla, joissa hyvinvointialue aloittaa työnsä ilman aiempaa yhteistyörakennetta, syntyy painetta niin aikataulusta kuin kustannuksista. Ict-muutuskustannukset ovat nousseet hyvin suuriksi, ja samaan aikaan myös tekijöistä alkaa olla pula. Tämä tilanne saattaa jopa riskeerata alueiden kyvyn ottaa palvelut vastuulleen ja toimeenpanna uudistus aiotussa aikataulussa.

On siis erittäin hyvä, että tässä lisätalousarviossa tuetaan nyt tätä tarvetta merkittävästi. Ict-muutuskustannusten rahoitukseen esitetään 155,7 miljoonan euron lisämäärärahaa. Tarve aiheutuu hyvinvointialueiden toiminnan, hallinnon ja päätöksenteon kannalta välttämättömien ict-järjestelmien rakentamisesta syntyvien kustannusten kattamisesta. Toivottavasti aikataulu vielä sallii nämä tarvittavat hankinnat.

On tärkeää, että jatkossa kuunnellaan alueiden tarpeita huolella.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Mäkisalo-Ropponen.

16.51 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Olen iloinen, että tässä lisätalousarviossa kulttuurialan ja taiteen hätä on noteerattu ja siihen on reagoitu vahvasti. Kulttuuritoimijoita tarvitaan nyt vahvasti yhteiskunnan uudelleenrakentamisessa koronapandemian vaikutusten jäljiltä.

Meillä on runsaasti tutkimusnäyttöä muun muassa kulttuurin ja taiteen terveys- ja hyvinvointivaikutuksista. Myös esimerkiksi työyhteisöjen hyvinvoinnin edistämisessä ja tulevaisuuden ennakoinnissa kulttuuria ja taidetta voidaan hyödyntää. Toivonkin, että nyt kulttuurialalla lähdetään tietoisesti miettimään alan tulevaisuutta myös uusista näkökulmista

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

käsin, ja toisaalta, että taiteen ja kulttuurin kumppanuudet nähdään mahdollisuutena yhteiskunnassa myös muilla aloilla.

Tulevaisuudessa yhteiskunnassa tarvitaan paljon luovuutta, ja siksi kulttuurin ja taiteen ammattilaisia kannattaisi yhteiskunnassa hyödyntää laajasti. Perusviestini onkin, että nyt on tärkeää ymmärtää joka tasolla, että taidetta ja kulttuuria tarvitaan myös koronan aiheuttamien hyvinvointivajeiden korjaamiseen ja myös yhteiskunnan uudistamiseen koronan jälkeen. Siksi nyt kulttuurille ja taiteelle myönnetty lisärahoitus tulee tarpeeseen. Lisäksi on pidettävä huolta, että kulttuurin ja taiteen rahoitus varmistetaan myöskin tulevaisuudessa.

Puhemies! Lisätalousarviolla tuetaan myös uusien hyvinvointialueiden perustamista ja rakennustyötä. Nyt esitetty määräraha vahvistaa erityisesti hyvinvointialueiden tietojärjestelmien luomista ja yhtenäistämistä, jotta alueiden tärkeä työ ja erityisesti eri tahojen yhteistyö ja tiedonsiirto saadaan järjestettyä nopeasti, luotettavasti ja turvallisesti. Hyvin toimiva yhteinen tietojärjestelmä on avain toiminnan sujuvaan ja kattavaan järjestämiseen ja myöskin turvalliseen ja kokonaisvaltaiseen hoitoon.

Palvelujen integraatio on yksi keskeinen sote-uudistuksen tavoite, eikä se voi toteutua ilman toimivaa tietojärjestelmää. Hallinnon ja toiminnan siiloutuminen heikentää toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta ja tulee myöskin äärettömän kalliiksi. Siksi nämä tietojärjestelmät on saatava kuntoon pikaisesti, ja siksi myöskin määrärahoja tarvitaan nyt eikä vasta ensi vuonna.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Marttinen.

16.54 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Keskityn puheenvuorossani ehkä yleisempään talouspolitiikkaan, en niinkään näihin lisäbudjetin yksityiskohtiin. Ymmärrän, että siellä on varmasti monia tarpeellisia lisäyksiä moneen suuntaan.

Mutta, herra puhemies, asia, mistä totta kai meidän pitäisi olla huolissamme ja mistä meidän pitäisi keskustella tässä salissa vielä paljon enemmän, liittyy meidän velkaantumiseemme, julkisen velan voimakkaaseen kasvuun ja meidän velkakestävyYTEemme. Tuossa hiljattain kiinnitin huomiota siihen, että Suomen kymmenen vuoden valtionlainan korko oli noussut 0,53 prosenttiin sieltä nollassa tasosta tässä parin kuukauden sisällä. Tietysti korotus ei ole vielä kovin suuri, mutta täytyy kuitenkin muistaa se, että meillä on aika mittava valtion velkakuorma, jolloin tämä korkotason nousu, jos se jatkuu, tarkoittaa myös mittavia lisäyksiä valtion korkomenoihin.

Ja nyt minusta oikeastaan sitten tullaan, herra puhemies, muutamaan asiaan. Ensinnäkin meidän täytyy vauhdittaa Suomen talouskasvua ja meidän työllisyyttä. Se on aivan ensisijaista — kuten valtiovarainministeri täällä totesi esimerkinomaisesti, se on ainut keino ikään kuin päästä kestävästi tästä eteenpäin. Mutta samaan aikaan tarvitaan myös kykyä priorisointiin ja menokuria. Kysyin tätä aikaisemmassa keskustelussa ministeriltä, mutta en saanut vastausta, ja toistan nyt kysymykseni. Se liittyy siihen, että kun hallitus on tähän mennessä pystynyt ratkaisemaan kaikki ongelmansa tällä velkarahalla ja kun me tiedämme sen, että vuosi sitten keväällä hallituksen kehysriihessä lisättiin menoja yli kehystason — silloin siis sovittiin kehysten 2023 osalta, että tänä keväänä tehdään siis 370 miljoonan euron sopeutukset, joilla sinne kehystasoon palataan — niin vakuuttaako nyt valtiovarainministeri eduskunnalle, että tästä linjasta tosissaan pidetään kiinni, että te tulette palaamaan siihen kehystasoon, jonka te nyt sitten ylittitte viime keväänä, jolloin teitte linjaukset

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

siitä, että tänä vuonna päätökset tullaan tekemään uudestaan. Eli pitääkö tämä nyt edelleen siis paikkansa?

Ja toisena kysymys, herra puhemies, näistä työllisyystoimista. Te tavoittelette nyt tätä 110 miljoonan euron lisäystä julkiseen talouteen, vahvistusta julkiseen talouteen. Olemme todenneet, että kokoluokka on meistä aika lailla pielessä. Miten ministeri itse näkee tämän tilanteen, kun kuitenkin te olette asettaneet parin miljardin tavoitteen työllisyyden osalta ja nyt siitä on kasassa noin 500 miljoonaa elikkä matkaa on vielä aika lailla?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Junnila, edustaja Junnila poissa, edustaja Kauma, edustaja Kauma poissa. — Edustaja Kivisaari.

16.57 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Työllisyysaste on korkealla, rokotekattavuus on hyvä, ja yrityksillä on vaihteleva vauhti päällä. Tärkeintä on todella nyt, että saamme koronarajoitukset purettua ja mahdollistamme myös yritysten normaalin toiminnan. Suomi seuraa koronan kanssa muuta Eurooppaa ehkä muutaman viikon viiveellä. Me emme siis reagoi ensimmäisenä, ja voimme samalla tietysti seurata tarkasti, miten muiden maiden päätökset vaikuttavat heidän tilanteeseensa. Esimerkiksi Tanska on jo luopunut melkein kaikista koronarajoituksista ja Ruotsikin tulee perässä. Meidänkään vuoromme ei voi enää olla kovin kaukana. Nämä asiat siis antavat toivoa ja ilonaihetta. Avataan kulttuurin ja liikunnan, vapautetaan ravintoloiden aukiolot ja päästetään kaikki nuoret, myös korkeakouluissa, lähiopetukseen. On sinänsä onni onnettomuudessa, että ehdimme nähdä, miten rajoitusten purkaminen vaikuttaa muualla. Tässä mielessä tällainen perässä hiihtäminen antaa meille mahdollisuuden toimia oikea-aikaisesti ja fiksusti.

Arvoisa puhemies! Korona on tarjonnut aivan tarpeeksi monta yllätystä. Nyt voimassa olevat rajoitukset tietysti johtuvat koronan omikron-muunnoksesta, jonka nopea leviäminen uhkasi myös terveydenhuoltomme kestävyyttä. Olemme kulkeneet tunnetusti ihmisten terveys edellä mutta samalla myöskin yrityksiä kannatellen.

Hallituksen esityksellä vuoden 22 ensimmäiseksi lisätalousarvioksi vastataan näihin menotarpeisiin. Korvauksia maksetaan muun muassa koronarajoituksen kohteena olleille yrityksille sekä kulttuurin että myös liikunnan toimijoille. Esimerkiksi liikunnassa vaikkapa kotikaupungissani Seinäjoella maineikas salibandyseura SPV on pitkään pelannut tyhjille katsomoille, eikä se ole pääsarjatasoiselle huippujoukkueelle kovinkaan kestävä. [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] — Ja tiedän, että vaikkapa edustaja Wallinheimo voisi Jyväskylästä luetella vastaavia esimerkkejä. — Kiitos ministeri Saarikolle, että tämä on lisätalousarviossa arvokkaalla tavalla tunnistettu.

547 miljoonan euron lisätalousarvio totta kai lisää nettolainanoton tarvetta vastaavalla summalla. Pidän kuitenkin tärkeänä, että jatkamme valitulla tiellä. Yrityksiä on tuettava koronan yli loppuun asti. — Mutta avaamisen aika on nyt, koronan panttivangeiksi emme voi jäädä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ovaska.

17.00 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Voin lohduttaa kollega Marttista, kun hän totesi täällä, että kaikki ongelmat on korjattu velkarahalla, että kyllä näitä ongelmia on vielä tässä edessä ja niitäkään kaikkia ei pysty velkarahalla myöskään korvaamaan ja hoitamaan.

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

Tässä on tärkeitä esityksiä mielestäni nyt hallitus antanut, ja on täysin syytä niitä täällä nostaa ja puolustaa. Vähän ikävä on välillä huomata, kun kokoomuksessa sanotaan, että ”monia tarpeellisia asioita on, mutta”. Hallitus ei voi hoitaa työtänsä sillä tavalla, että se ei vastaisi näihin tarpeisiin, ja sen takia me nyt toimme tämän esityksen tänne ja näitä asioita viedään eteenpäin.

Erityisesti nostaisin nämä sote- ja hyvinvointialueiden ict-muutostuotokset. Te silloin viime vuoden puolella oppositiosta esititte, että näitä kuluja pitäisi leikata, mutta, arvoisat kollegat, kun minä teidän puoluetoverienne — tai ei ehkä teilläkään sanota toveri vaan sanotaan ystävä siellä kokoomuksessa — ulostuloja tuolta Aamulehdestä olen lue- nut, niin he ovat voimakkaasti ajaneet sitä, että sote-muutostuotokset on taattava hyvinvointi- alueille. Eli kuunnelkaa niitä kentän miehiä ja naisia, jotka siellä hyvinvointialueita tällä hetkellä rakentavat.

Mutta kyllä tämä hallitus on onnistunut siinä, missä Juha Sipilä pääministerinä aloitti 2015. Siitä ajasta kun verrataan näihin päiviin, niin meillä on 210 000 työllistä enemmän. [Eduskunnasta: Onko niin paljon?] Työllisyysaste on noussut, edustaja Kivisaari, 66,9:stä 73,5:een. [Pasi Kivisaari: Kovaa jälkeä!] Siinä on keskustan kädenjälki näkynyt, ja siitä kovasta kädenjäljestä huolehditaan myöskin tässä hallituksessa, ja niitä työllisyystoimia odotetaan. Niitä odottaa hallitus, niitä odottaa oppositio, ja niitä meille on myöskin luvattu.

Eli edustaja Marttinen, haasteita meillä on, ja kaikki ei ratkea rahalla, mutta nekin haas- teet ratkeavat yhteistyöllä — opposition yhteistyöllä ja hallituksen yhteistyöllä näitä isän- maan asioita hoidetaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sarkomaa.

17.02 **Sari Sarkomaa kok:** Arvoisa herra puhemies! Kyllä on niin, että on ollut tärkeää niin kokoomuksen kuin koko tämän salin mielestä, että olemme auttaneet ihmiset, yrityk- set ja koko Suomen yli tämän koronan, ja toivottavasti tämä on nyt viimeinen lisätaloussar- vio koronasta.

Korona on muuttanut paljon asioita, mutta sitä se ei ole muuttanut, että kyllä niin tänään kuin tulevaisuudessakin suomalainen hyvinvointiyhteiskunta maksetaan työntoella ja yrit- täjyydellä, ja kyllä se on aito huoli, minkä edustaja Marttinen täällä nosti esille, että kun katsotaan niitä päätöksiä, jotka hallitus on tehnyt, ja lasketaan yhteen ne päätökset, jotka ovat heikentäneet työllisyyttä ja jotka ovat heikentäneet julkisen talouden kestävyyttä, niin voidaan jopa mennä vaikutusarvioissa negatiiviselle puolelle. Eli kyllä tässä paljon vielä on tehtävää, jotta saavutetaan nuo tärkeät tavoitteet, joista valtiovarainministerikin niin ponnekkaasti ja hienosti aina puhuu.

On hyvä, että tässä tulee tukea — katsotaan kulttuuria, liikuntaa, urheilua, luovaa alaa, ja katsotaan mara-alaa, joka on myös oma kokonaisuutensa. Korona on varmasti kovasti vai- kuttanut niihin, ja siihen hallitus ei olisi voinut enempää tehdä siinä mielessä, että viruksen takia rajoituksia piti laittaa, mutta se, mikä on ollut mielestäni valuvika hallituksen toimis- sa — minkä hallituspuolueiden edustajatkin ovat todenneet ja itse asiassa sosiaali- ja ter- veysministeriön kansliapäällikkö Varhilakin on todennut — on, että kukaan ei ottanut hal- lituksessa vastuuta koronatoimista. STM joutui niitä tekemään, ja mitä tapahtui? Kokonai- sarvioita ei tehty, ei osattu ymmärtää yrittäjyyttä, ei luovaa alaa, ei kulttuuria eikä urheilua, ja senpä takia monet rajoitukset osuivat hyvin epäreilusti. Tämän ovat myöntäneet erilai- sissa mielenosoituksissa portailla hallituspuolueiden edustajat, mutta sitten tähän ei ole tar-

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

tuttu. Toivon, että jatkossa, jos tämäntyppisiin tilanteisiin joudumme — toivottavasti emme joudu — ymmärretään, että pitää olla joku, joka johtaa koronatoimia, ja että ne eivät voi olla vain yhden ministeriön toimesta tehtyjä.

Puhemies! Totean vielä sen, että on yksi käyttämätön voimavara, ja toivon, arvoisa valtiovarainministeri, että tartutte siihen: Se on kyllä metropoli- ja kaupunkipolitiikka. Se on jäänyt aika vähälle käytölle. Jos katsotaan aluehallintouudistusta, niin sen rahoitushan on melkoisen torso ja se syö kovalla tavalla kasvavien kaupunkien elinvoimaa. Kun katsotaan esimerkiksi Uuttamaata, niin sote-rahoitus ja pelastustoimen rahoitus leikkaantuvat. Ja isoin huoli on, että tämä uudistus kovalla tavalla ryöstää kaupunkien kassat, ja on iso kysymys koko maan kannalta, miten suuret kaupungit rahoittavat investointinsa. Sosiaalidemokraattinen kaupunginjohtaja Ritva Viljanen on sanonut, että tästä uhkaa tulla historian suurin koulutusleikkaus, koska tässä ei ole nähty sitä, että kasvavissa kaupungeissa pitää investoida päiväkoteihin ja pitää investoida kouluihin. Kysynkin: milloin se sote-korjaussarja tulee? On todella tärkeää, että korjataan tämä rahoitusmalli, ettei se moukaroï meidän kaupunkeja. [Puhemies koputtaa] Nehän ovat kasvun veturi, ja olisi koko maan etu korjata tämä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen.

17.06 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kaikki toivovat, että tämä olisi ajassaan viimeinen koronalisätalousarvio. Kun kurkistaa historiaan, kuitenkin hallitus teki mielestäni siinä mielessä hyvää ja oikea-aikaista politiikkaa, että kun tämä kriisi puhkesi, niin teimme lukuisia lisätalousarvioita. Itse valtiovarainvaliokunnan jäsenenä tiedän, että tuli monessa lisätalousarviossa nopeaa rahallista paikkausta niille menettäville aloille tai hädässä oleville ihmisille, ja se oli erittäin tärkeää. Se oli hyvin tärkeää, että tässä ja nyt autettiin ja tehtiin se valinta, että tästä emme tingi. Tämä oli hyvä valinta.

Nyt sitten, kun edelleen teemme näitä koronatoimia, on mielestäni hyvin tärkeää, että siinä turvataan tukea paitsi yrityksille, jotka ovat kärsineet kovastikin, myös sille kulttuuri- ja tapahtuma-alalle, liikunnan alalle. Tämä on mielestäni välttämätöntä, hyvä ja erittäin kannatettavaa. Itse seuraan tarkkaan esimerkiksi näitä kulttuurirahoja valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostossa ja olen nähnyt ne vaiheet, ja olemme myös jaostossa sekä koko valtiovarainvaliokunnassa ottaneet vahvoja kantoja, ihan otsikkotasolla meidän tiedotteissamme, että kulttuurin rahoitus on turvattava ja tulevaisuus on turvattava. Mielestäni ne ovat olleet todella tärkeitä kannanottoja.

Tähän liittyen, paitsi toimet tässä ja nyt, on tietenkin aivan olennaista se, että tämä rahoitus pysyy vakaana ja hyvänä jatkossakin. Se on pieni raha yhteiskunnan kokonaisuudesta, ja sillä turvataan paljon hyvinvointia ja tehdään paljon hallaa, mikäli sinne tulisi isoja leikkauksia. Näin ei saa olla, päinvastoin. Tämä on mielestäni tärkeää.

Sitä tulevaisuutta ajatellen esimerkiksi näissä kulttuurirahoissahan — pyydän valtiovarainministerin läsnä ollessa saada myös toistaa sen, minkä olemme usein kulttuuriministerin ja sosiaali- ja terveysministerin kanssa todenneet tässä salissa — meillä valtiovarainvaliokunta teki kaksikin lausumaa liittyen näihin asioihin. Toinen on se, että todellakin tämä tekijänoikeuskorvauksen yhteensovittaminen työttömyysturvan kanssa oikeudenmukaisella tavalla pitää saada hoidetuksi, ja samoin sitten on tämä e-aineistojen lainauskorvaus. Näihin eduskunta otti kantaa yksimielisesti omissa mietinnöissään, ja toivon, että tätä kaikin puolin hallitus joutuisasti sitten edistää.

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

Tässä terveiseni. Tärkeä lisätalousarvio sisällöltään tämä on.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Piirainen.

17.09 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Täällä on tänään puhuttu paljon työllisyydestä, ja se on erittäin tärkeää. Nimittäin työ on parasta sosiaaliturvaa, ja siltä kannalta katsottuna on todella merkityksellistä meidän yhteiskunnan eteenpäinvieminen.

Kun katsoo tilastoja, niin kuin tämänpäiväisissäkin puheissa on tullut esille, työllisyys on parantunut todella hyvin, mutta sitten meillä on alueita, joilla on työttömyyttä, ja toisaalta on sitten työvoimapulaa. Esimerkiksi meillä Kainuussa on työvoimapulaa, ja muistaakseni myös, kun kesällä käytiin Pohjanmaalla, siellä sanottiin kanssa, että heidän työllisyysasteensa on 75 prosenttia jo nyt. Elikkä tällainen alueellinen epätasapaino tällä hetkellä on, ja kysymys on nimenomaan siitä, miten saadaan sitä osaavaa työvoimaa. Ja ehkä täytyy olla nimenomaan vielä sillä tavalla, että on korkeasti koulutettuakin, koska kyseessä on erilaisia korkea-asteen työpaikkoja, joita nyt tällä hetkellä meilläkin on avoimna.

Mutta ei voi olla nostamatta esille sitä seikkaa, miten hyvin hallitus on hoitanut tämän koronatilanteen ja siitä huolimatta on pystytty pitämään yhteiskunta hyvin sillä tavalla avoimna. No, nyt tässäkin lisätalousarvioesityksessä on koronatukia tietyille toimialoille — liikunta ja kulttuuri, mitkä täällä on mainittu — mutta ne ovat välttämättömiä tässä tilanteessa. Ja kun on toivottu, että tämä olisi viimeinen koronalisätalousarvio, niin varmaan on tähän sanomaan hyvä yhtyä.

Elikkä nyt ehdotetaan kuudennelle tukikierrokselle 200:aa miljoonaa euroa yritystukia ja ravintola- ja tapahtumatukia. Kulttuurille ja taiteelle ja liikunnalle suunnataan 67 miljoonaa euroa — varmaan tarvetta olisi suuremmallekin määrälle, mutta hyvä on tämäkin.

Niin kuin on nostettu esille, meillä on hyvin erilaisia alueita: Meillä on kuntayhtymä-pohjaisia sote-alueita, missä nämä ict-kustannukset eivät ehkä näyttele niin suurta osaa kuin sitten niillä alueilla, missä ei vielä tämmöistä kuntayhtymämallia sote-puolella ole ollut ja missä varmasti tarvittaisiin rahaa. Kannattaa miettiä, onko se raha sitten, mitä sinne kohdistetaan, katsottava tarpeen mukaan vai onko sillä joku tällainen nuppiluvulla määritelty euromäärä, ja se varmasti on erittäin tärkeätä.

Kyllä työllisyys on semmoinen asia, [Puhemies koputtaa] että sen eteen on edelleenkin tehtävä meidän hyvin vahvasti töitä. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

17.12 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa hallitus jatkaa koronasta ja koronarajoituksista kärsivien alojen ja yrittäjien sekä työttömäksi joutuneiden tukemista. Vasemmistoliitto painotti lisätalousarvioneuvotteluissa erityisesti kulttuurin tukien ja työttömyysturvan poikkeusten jatkamisen merkitystä. On tärkeää, että työttömyysetuuden maksamista myös omavastuujalta jatketaan, samoin yrittäjien työmarkkinatukioikeutta. Tartuntatautipäivärahan saamisedellytyksiä helpotetaan, ja koronasta paljon kärsineitä taide- ja kulttuurialoja sekä urheilua tuetaan yli 60 miljoonalla eurolla. Jää nähtäväksi, onko tämä tuki riittävä kulttuuri- ja tapahtuma-alalle, joka on kärsinyt erityisen kovasti tästä kriisistä.

Erittäin tärkeää on myös 156 miljoonan euron tuki, jolla varmistetaan hyvinvointialueiden välttämättömien ict-muutuskustannusten toteuttaminen. Erityisesti meillä Uudella-

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

maalla tämä tuki on välttämätön, joten kiitokset hallitukselle, että tähän tarpeeseen on vastattu.

Arvoisa puhemies! Yhdyn valtiovarainministeri Saarikon toiveeseen, että pääsisimme jo eroon koronasta emmekä enää tarvitsisi siihen liittyviä lisätalousarvioita. Kuitenkin myös korona-ajan jälkeen tulemme väistämättä tarvitsemaan pandemian jälkihoitoa, sillä käsissämme on hoitovelkaa, oppimisvelkaa ja hyvinvointivelkaa. Siteeraan nuorisotalon kattojärjestö Allianssia: ”Ennen poikkeusaikaa valtaosa suomalaisista nuorista voi hyvin, koska heitä kannatteli lähipiirin lisäksi ennaltaehkäisevä toiminta: kaveriporukoiden lisäksi harrastukset, kouluuyhteisö ja niiden mukanaan tuomat turvalliset aikuiset. Nuo tekijät on nyt otettu kahdeksi vuodeksi pois, eikä se voi olla heijastumatta nuorten hyvinvointiin dramaattisesti. Lisäksi jo aiemmin pahoinvoivat nuoret on jätetty entistä enemmän yksin yhteiskunnan ulkopuolelle. Jollei nuoriin suunnata tosissaan huomiota ja resursseja, olemme vaarassa menettää kokonaisen ikäluokan. Jokaisen suomalaisen on syytä huolestua nuorten hyvinvoinnista viimeistään nyt. Inhimillisen hinnan lisäksi tekemättä jättämisestä maksetaan muuten myöhemmin todella kovaa taloudellista hintaa.” Tältä me emme voi sulkea silmiämme täällä eduskunnassa nyt, emmekä myöhemminkään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Wallinheimo.

17.15 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! En malta olla sanomatta edustaja Ovaskan kommenttiin työllisyydestä, kun hän vertasi viime hallituskautta ja tätä hallituskautta. Selvää on, että molemmissa työllisyys on noussut, toinen vain teki sen julkista taloutta tasapainottaen ja toinen ei. Myöskään pysyviä menoja viime hallituskaudella ei lisätty, mutta tällä hallituskaudella niitä on valtavasti lisätty.

No, tähän korona-lisätalousarvioon. Mielestäni edustaja Kivisaari sanoi hyvin, että ollaan menty terveys edellä yrityksiä tukien. Tämä on itse asiassa tietyllä lailla myös se pulma, mikä mielestäni tässä on ollut kaiken kaikkiaan korona-aikana. Esimerkiksi jos puhutaan vaikka ravintola-alasta, tämä viimeinen rajoitus, joka anniskelun lopetti kahdeksalta, ei antanut mahdollisuutta yrityksille tehdä kannattavaa bisnestä. Jos tämä raja olisi ollut vaikka kello kymmenen, niin sen jälkeen ravintoloillakin olisi ollut mahdollista tehdä kaksi kattausta. Tässä eräs huomio siitä, kuinka tietyllä lailla tämä hallitus ei ole kyllä aina ihan kuunnellut alan yrittäjiä tarpeeksi.

Toinen esimerkki voisi olla vaikka meidän kulttuuri- ja tapahtuma-alasta. Nehän on palkittu monta kertaa maailman parhaina, suomalaiset ovat järjestäjinä maailman parhaita, mutta heillekään ei oikein olla annettu sitten mahdollisuutta tehdä edes minkäänlaista bisnestä tässä tilanteessa. Jos heille olisi annettu mahdollisuus, todennäköisesti tämäkään koronalisätalousarvio ei olisi niin suuri.

Toivoisinkin nyt hallitukselta jatkossa — me ei tiedetä, mihin tämä koronatilanne vielä menee ja tuleeko uusia ärhäköitä muunnoksia — että jos pystyttäisiin kuuntelemaan pikkuisen enemmän alan yrityksiä, on kyse ravintoloista, tapahtuma-alasta, kulttuurista, niin todennäköisesti nämä tukipaketit jäisivät sitten pienemmiksi. Toivon hallitukselta rohkeutta nyt kuunnella enemmän sitten alan toimijoita, ja sitä kautta näitä lisätalousarvioita ei tarvitse tehdä näin suurina.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vähämäki.

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

17.17 **Ville Vähämäki ps:** Kiitos, kunnioitettu puhemies! Tässä tämän vuoden ensimmäisessä lisäbudjetissa on sinänsä aivan oikeat kohdennukset ja välttämättömätkin myös, ja niistä olemme tässä keskustelun aikana kuulleetkin aika laajasti. Tämä lisäbudjetti lisää valtion menoja 547 miljoonaa ja velanottoa toki sitten saman summan. Menokehyksiin luettavia menoja ehdotetaan lisättäväksi tässä lisäbudjetissa 422 miljoonaa. Näin ollen kehysmenojen taso nousee siten, että tämä 422 miljoonaa lisätään tähän nykyiseen olemassa olevaan kehykseen, ja näin ollen sitten sitä jakamatonta on käytössä 403 miljoonaa tämän vuoden aikana, kun viime vuodelta jäi 121 miljoonaa. Mutta mihinkä tämä 403 miljoonaa voitaisiin käyttää? Eli kun katsotaan inflaation vaikutuksia, me nähdään se, että sähkön ja polttoaineitten hinta nousee, asumisen ja elämisen hinta nousee, ja oikeastaan, jos katsotaan tulevia lisäbudjetteja, niin saattaa olla, että siellä tapahtuu jonkunlaisia positiivisiakin yllätyksiä, tulopuolella nimittäin. Tämä saattaa siis johtaa siihen, että meillä on oikeasti hiukan enemmän tänä vuonna sitten käytettävissä tuloja, joita voisimme sopivassa yhteydessä sitten vaikka lisäbudjetin yhteydessä jakaa.

Jos ei katsota aivan pelkästään päästökauppatuloja, niin tämän vuoden täydentävässä budjettiesityksessä 19.11. päästöoikeuden hinta oli kuusikymppiä ja tänä päivänä se on noin 95 ja meillä päästökauppatulot nousivat 492 miljoonaan, siis se ennakoitu nousu, ja jos päästöoikeuksien hinta pysyy tällä tasolla, niin meillä on päästöoikeustuloja tulossa kaiken kaikkiaan ehkäpä jopa 780 miljoonaa. Ja jos tämä lisätulo, 300 miljoonaa, käytettäisiin vaikkapa bensiinin tai dieselin hinnan alentamiseen, niin 100 miljoonaa sinne bensiinin hinnan alentamiseen tekisi noin 6 senttiä, 150 miljoonaa dieselin hinnan alentamiseen olisi kai noin 6 senttiä, ja jos 50 miljoonaa käytetään tästä 300 miljoonan potista sähkönhinnan alentamiseen, niin sekin on ihan huomattava etu sitten kotitalouksille. Toivon, että tällaisia ihmisen tavallista elämää helpottavia asioita mietitään myöskin hallituksessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Kettunen ja sen jälkeen ministeri Saarikko.

17.20 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu herra puhemies! Niin kuin tässä on jo aikaisemmissa puheenvuoroissa, niin kuin edustaja Vähämäenkin puheenvuorossa, on tuotu esille, niin nämä lisätalousarvioon kohdennetut määrärahat on oikeisiin kohteisiin kohdennettu. Täällä on tärkeitä asioita totta kai — sote, kulttuuriala — mutta haluan vielä nostaa ja hieman painottaa myös maatalouden ahdinkoa. Onneksi siellä nytten kehittämisrahastoon ehdotetaan 8 miljoonan euron määrärahaa, toivottavasti tämä hieman auttaa. Olen myös siitä tyytyväinen, että ministeri Leppä on ottanut nyt keskusteluun tämän, kuinka suuret kaupat, nämä vähittäistavaraketjut, tekevät poikkeuksellisen suuria voittoja ja kuinka sitten kaupanala ja teollisuudenala tulevat mukaan tähän viljelijöitten ahdinkoon.

Edustaja Piirainen käytti todella hyvän puheenvuoron. Tulemme tosiaan maakunnasta nimeltä Kainuu, ja meillä on siellä semmoinen tilanne, että vapaita työpaikkoja olisi, teollisuus investoi voimakkaasti, mutta mistä saadaan tekijät? Mitkä ovat ne toimenpiteet meidän suunnalta, joilla me edistämme sitä, että työvoima liikkuu myös täällä Suomen sisällä? Kun vapaita työpaikkoja maakunnissa avautuu ja niitä tulee lisää, miten saadaan osaavat tekijät sitten sinne vapaille työpaikoille?

Tässä lisätalousarviossa ei liikenne- ja viestintäministeriön suunnalta ole kohdennuksia, mutta haluan tuoda tässä esille tulevaisuutta ajatellen sen huomion, että me haluamme pitää myös Kainuussa kiinni siitä kolmen tunnin saavutettavuudesta. Meillähän nyt lentoli-

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

kenne on turvattu sinne elokuun, oliko, 13. päivään asti, mutta miten siitä eteenpäin? Matkailuala haluaa tiedon, miten siitä eteenpäin, mutta sitten myös vientiyrityksien kauppamiehet, kaupparatsut liikkuvat lentokoneilla. Kuinka se kolmen tunnin saavutettavuus on turvattu?

Puhemies! Vielä haluan muistuttaa siitä, että Kainuussa eräs teollisuusyritys laajentaa toimintaansa ja valtion tietä pitäisi saada siirrettyä. Siihen valtion tien siirtämiseen tarvittaisiin myös pieni määrärahalisäys LVM:n suunnalta. Toivottavasti se sitten tulevaisuudessa on, jotta sitä kautta voimme edistää sitä, että teollisuus, varsinkin vientiteollisuus, investoi ja sitä kautta sitten syntyy niitä verotuloja, joilla tulemme sitten tulevaisuudessa — arvon oppositionkin edustajille tiedoksi — maksamaan näitä lisätalousarvioihin tulleita kustannuksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Saarikko, 3 minuuttia.

17.23 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos, kollegat salissa, hyvistä puheenvuoroista, laaja-alaisesta keskustelusta.

Ensinnäkin, edustaja Kettusen ja aiemmin ainakin edustaja Köntän esiin nostama maatalouden ja koko alkutuotannon äkillinen kannattavuus- ja kustannustasokriisi on ollut vahvasti hallituksen mielessä ja seurannassa. Akuutein ja nopein reagointi tähän olivat lisätalousarviossa kohdennetut niin sanotut Makeran lisämiljoonat, jotka vahvistavat sitten tätä valtioneuvoston tilannetta. Asiaa seurataan jatkossakin huolella. Ja tämä laajemminkin tänään salissa esiin nostettu kaupan rooli, koko elintarviketeollisuuden ja -ketjun rooli, on varmasti aivan avainasemassa.

Arvoisa puhemies! Opposition edustajat ovat tiedustelleet suhtautumistani kehyksiin ja toisaalta tähän 110 miljoonan euron työllisyyspakettiin. Ehkä totean, että talousryhti, joka tarkoittaa viime keväänä sovittujen kehysten säilymistä ja niistä kiinni pitämistä, on edelleen tärkeä ja keskeinen etenemisen periaate hallituksen kehysriihtä kohti. 110 miljoonan euron työllisyyspaketti on parhaillaan neuvottelussa, ja siitä totean, että uskon, että me saamme vaikuttavia, rakenteellisia toimia aikaiseksi, ja ne eivät ole onneksi ainoita tämän hallituskauden työllisyystoimia, vaan tärkeitä ratkaisuja on tehty esimerkiksi eläkeputken tai työvoimapaalveluiden sisällön tai kuntasiirron osalta. Näitä eduskunta saa käsiteltäväkseen tuota pikaa.

Mutta edes nämä ikään kuin talouden ryhdin ja työllisyyden rakennetoimien ratkaisut eivät riitä, vaan tarvitaan myös toimia, jotka vahvistavat talouskasvua. Siinä ollaan paljon tekemisissä ikään kuin toimintaympäristön kanssa, josta yritykset tekevät tiivistä analyysiä siitä, mikä on maamme kustannuskilpailukyky ja myöskin maisema investoida ja sijoittaa Suomeen. Tähän teemme toimia jatkuvasti. Onneksi uutiset viime kuukausilta koronan jälkeiseltä ajalta ovat tässä suhteessa verrattain myönteisiä. Mutta paljon tekemistä on, ja se talouskasvu on ainut tae siitä, että voimme säilyttää pohjoismaisen hyvinvointimallimme.

Edustaja Ovaska nosti ansiokkaasti esiin, että keskustan vahtivuorolla hallituskausien aikana on todellakin Suomeen syntynyt 210 000 uutta työllistä ja työpaikkaa. Sitä ei kuitenkaan ole yksikään hallitus tai puolue toteuttanut vaan suomalaiset yritykset, joille tästä kuuluu suurin kiitos.

Edustaja Sarkomaa peräänkuulutti sotien korjaussarjaa. Minun ymmärtääkseni sitä korjaussarjaa kannattaisi peräänkuuluttaa lähinnä kokoomukselta, joka on asiaa pitänyt voimakkaasti esillä mutta sisällöstä emme vielä tiedä.

Punkt i protokollet PR 5/2022 rd

Arvoisa puhemies! Tässä päällimmäiset kommenttini. — Ja erinomaisia huomioita oli myös esimerkiksi edustaja Lohikoskelta siitä, minkä takia tämä ict-rahoitus nyt hyvinvointialueille kohdistetaan: siksi, että me voisimme turvallisesti varmistua siitä, että alueet pääsevät vuoden 23 alussa tehtäväänsä aloittamaan. — Kiitoksia.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till finansutskottet.